

GABRIEL BĂLĂNESCU

ACTEON

ROMAN

CU O PREFAȚĂ DE
ȘTEFAN ION GEORGE

IBL. UNIV. CLUJ

2102 * 12 IX. 1934

STADIAR LEGAT

„Tu vas connaître la solitude
„Car seul avec soi-même
„le créateur s'incline
„l'un vers l'autre
„il se feconde et Il conçoit
„dans la tristesse

JEAN COCTEAU
(Discours du grand sommeil)

„Nădejdea l-o pasăre oarbă
„care caută cerul răsturnat, în ape.

Legenda lui Acteon este poate azi mai mult ca oricând valabilă pentru orice tânăr căruia contactul cu realitatea nu-i împrumută perechea de arme bovine. Gabriel Bălănescu este unul dintre aceștia. El poartă podoaba coarnelor regale cu stângăcie, dar pentru câteva clipe numai, pentru ca îndată să piară, cum spune legenda, sfâșiat de proprii lui câini. Poate cu strigătul cocoșului înjunghiat al lui Radlguet: „Je veux croire qu'il est trop tôt!“.

Gabriel Bălănescu este un erou. Dar care tânăr la vârsta lui nu poartă cel puțin hainele lui Achile, dacă nu are chiar pretenții de identificare cu miticul erou? Singura molciune revine din faptul că suntem prea „oameni“ — acesta este singurul nostru risc. Și asta o crede și Gabriel Bălănescu. Numai că el ține totuș să fie erou și se recunoaște ca atare, dar nu atât întrucât se dezvăluie după unele „semnalmente“ ca fiu de zeiță, ci întrucât aceste „semnalmente“ îl arată demn de părintele său, Peleu. Aceasta e prin urmare o problemă de demnitate în care cuvântul de greutate cred că îl are Dostoiewski (omul care se respectă din „Le sous-sol“).

Dar poate că soarta lui Patrocle ni-e mai aproape. Patrocle, prietenul apolinic, răpus de luptătorul Hector! Și e ciudată coincidența că în ziua de azi, numele lui Hector îl poartă călele nostru credincios. Legende sunt cercuri de apă, concentrice, care răsar periodic, odată cu faptele, rituri ale Ero-sului, din lacul liniștit al mitologiei.

Romanul lui Gabriel Bălănescu n'are pretenția de roman ci numai a unul drum pe care-l refac din semne, din în crustări în viață. Cerul acestui roman e încă prea departe.

Dar jos, pe drumul de câmp, omul a lăsat câteva semne pentru adevăratul lui drum. Apariția Hypatiei este ca apariția unei Fata Morgana sau a unui copac frumos. Ochii lui nu știu care e adevărata ei realitate. Dar la urmă el îl preferă realitatea adevărată pentru ca să o vadă și mai clar în căderea ei. Nu mai subliniez anumite cuvinte frumoase spuse despre Hypatia. Le veți găsi D-voastră înși-vă.

Alteori cerul se apropie, evocator. Sunt rândurile frumoase dela 5 Martie 1934. „Dar au trecut zile în urma cărora nu rămâneau ca semn, decât brațele mele încrucișate la plept”. Și mai departe. Cerșetorul e tot o apariție din cer. Exclamația eroului către cer pleacă: „Cerșetor bătrân, nu mă mai pipăi că simt trupul meu născător de draci”. În multe din tonalitățile jurnalului recunoști pe poet. „Mă simt prea stingher și vaporos în zilele cu soare. Mă simt furat”. Regretul omului furat de simbol. Sau chiar în pură viziune: „viziunea femeii natură-limită. Tot cât se poate de poetică și semnificativă e dorința „aruncării în grotă”. Linia de transcendență a eroului se vede mai clar în staticul refugiu în vecinicie. Și iată momentul în care răul trece pe lângă tine „ca lupul în pași dansați pe lângă o buturugă de lemn ars”. Transpararea e aici diamantul original care odihnește în mijlocul cărbunelui. „Lemnul ars” e arma eficace — moartea.

O parodiază însă uneori eroul. Deși însăși parodierea îl jenează. Lipsa de libertate — și de sens bineînțeles — îl divulgă „ritmul accelerat al diavolului” cum zice Cocteau. E râsul acela „fără motiv” în care recunoști pe diavol râzând de minciuni. Intervenția Hypatiei e salvatoare. Poate chiar prin simplă obiectivare, care te trece în comic; dar sensul de bază al efectului este acea transfigurare a minciunii în realitatea care se desvăluie din latența ta. O tăgadă a actualității minciunii; o luare a minciunii ca o farsă, o eventualitate, un capriciu al eroului. Vicleniile diavolului sunt nenumărate.

Insfârșit — apariția lui Pinteș Lascu. Apariție, ca o umbră care se desprinde din somnul eroului. Și nu mult înainte

de crimă. O necesară obiectivare, — o desvinovățire poate. Oare nu umbrele noastre fac crimele? — Căderea Hypatiei este fatală odată cu împlinirea crimei? Poate că da! Poate — e pedeapsa dată omului cu pleoapele răsturnate. Când în apele limpezi se deschid ochii mari, rotunzi, linia lor dreaptă revine. Dar arcuite, ca o punte a tăcerii, apun liniile în ceață. „Și o liniște, o tristețe care ieșea din toate unghiurile camerei, din lumina geamului, din ea, din el. O tristețe mare care se lăsa în ei, în adâncul lor. O tristețe care sădea în ei să-mânța floarei de spin, care va înghirlanda fantastic visele somnambulilor în viața iadului“.

Tema de îndoială asupra binelui și răului stă ca un corolar întregii viziuni.

„Ta belle, ta triste epopée — mon ange de plomb!“ exclamase Cocteau pentru prietenul său Garros. Ar fi poate un preludiv acum. Dar să ne urăm o soartă mai bună. Războiul nostru se dă în regiuni mai aproape de Dumnezeu. Să nădăjduim că va fi cineva care să strângă în mâinile lui Dumnezeu, întinse nouă, pumnii noștri degerați, odihniți pe palmele Sale.

Ștefan Ion George

Uneori aş vroi să am puterea să mă hotărăsc, să amuţesc. Să nu mai vorbesc cu nimeni şi desigur să nu mai admit nimic. Nu mai accept ca în fiecare minut, în fiecare ceas, în fiecare zi să mă isbesc de toate capetele. Nu accept să mă mai târăsc. Nu vreau să mai înot, să mă mai svârcolesc ca mormolocii în mocirlă.

Sunt duşmanul întregii lumi. Singurul meu prieten sunt eu; eu, acela care sunt duşmanul prietenului meu unic. Nu mai cred nimic. Un singur lucru îmi trebuie: să ătiu o mască. Să trec printre toate animalele şi să mă lovească din picior. Nu vreau să ătiu o mască numai în faţa lui Iisus şi în faţa cerului (dar cu spatele la neant).

Aş avea o bucurie care m'ar înebuni. O bucurie mare cu care m'aşi confunda. Şi eu însăş, să ătiu o bucurie din bucuria mea.

3 Ianuarie 1934.

Zi searbădă. Alb închis. Paşi morţi. Voci sparte. Linişte. Suflete deschise în ele. Gânduri lăuntrice. Gândurile inimei. Acţiuni destrămate pe care prea puţin şi rareori le poţi preciza. Mai mult sunt cu mine şi numai cu mine.

În jur tălmăciri. Şi cât tălc poate avea tălmăcirea unui vis? Ce poate însemna o sticlă de parfum

în vis. Se zice: lacrimi. Și lacrimile sunt întotdeauna dovada unui gol, pe care substanța ta sufletească caută s'o compenseze. Golul în sufletele altora. Sau chiar în sufletul tău. Dar searbăd. O lacrimă poate însemna orice numai durere nu. Poate însemna sforțare, poate însemna bucurie, dar durere nu. Durerea mare absoarbe lacrimile, le sugă înlăuntrul, le usucă. Un om poate plânge oricând cum poate râde oricând. Iar durerea este ecoul pământului în neant. Pierzi ceva și cauți înapoi într'un sens contrariu. Intotdeauna. Și te pierzi prin lipsa de tine. Timpul trecut are uneori însemnătatea unui calendar (cu întrerupere). Eu știu că vreau ceva dar îmi este atâta teamă că va mai ști și altcineva. O timiditate care mă supune dela un timp și mă copleșește. M'am gândit că mi-am strecurat într'o zi corpul slăbit, palid, sfios, cu capul în toate părțile, spre locul de unde simțiam că-mi vin chemări de lut. Am trecut pragul cu o bucurie împrumutată. Cât canon să te simți vândut! Tot timpul m'am scăldat în gol.

Eu priviam lucrurile, pentru că trebuiau să se petreacă într'un fel. Totul era pământesc, deci totul se putea ușor încadra în legile pământești.

Și nu era stupid să contrazic, să mă împotrivesc unei voinți în afară de voința omenească?

4 Ianuarie 1934.

Cerul șters. N'a murit nici un înger și nici un drac

De cele mai multe ori simți nevoia firească să te simți iubit de cineva. Aproape stupid. Și zic de

cele mai multe ori pentru că sunt momente mai intense pe care le trăiești cu adevărat.

De câte ori nu mi-am zis gândindu-mă la aceasta, să scriu povestea poveștilor?

Am ezitat întotdeauna, și ezit încă. Am avut încontinuu o teamă de laș — inexplicabilă — fie că nu voiu putea spune destul, fie că voiu scrie mai mult decât trebuie.

Întotdeauna când m'am simțit apropiat de acele momente cari mă nelinișteau, le evitam. Pretextam omului din mine. Și nu mă puteam lămuri, dacă voiu putea cândva să am caetul promisiunilor. Un caet cu cele petrecute atât de puternic în mine. Nu se poate! Hotărât nu se poate.

Dar tocmai atunci Hypatia își vărsa mâinile ochilor, invoalte, răsfirate lungi, mătăsoase. Și-a petrecut în August zilele călduroase și insuportabil de plictisitoare ale unui oraș din Moldova, la una din numeroasele stațiuni balneare.

De aci povestea Hypatiei începe.

Și paralel cu povestea Hypatiei, este o altă poveste fără de care n'ar putea exista povestea Hypatiei.

Povestea Hypatiei este o poveste frumoasă, transparentă, limpede. Povestea Hypatiei este povestea îngerilor ei, este povestea cântecelor înălțate. Dar înălțate în mine.

Hypatia vorbește frumos. Hypatia vorbește de multe ori din mine.

Și Hypatia dacă ar afla că-i scriu povestea mi-ar închide porțile raiului ei. Un raiu pe care ea nicio-

dată nu l-a cercetat. Deaceea este multă armonie în el. Nu sunt acolo nici păsărele, nici flori. *Este un raiu pur* (un raiu fără imagini).

5 Ianuarie 1934.

Dar câte trec unde se duc? Spre ce margini tind? A, da! Merg probabil către un glas. Către o nădejde.

Astăzi însă aş dori mai degrabă să mă aflu într-o seară decât să privesc spre infinit.

Aceeaşi zi seacă.

Azi noapte după ora 12 mi-am spălat mâinile şi fără ca să fiu cu inima strânsă, am trecut pragul unei camere în care nu mai ardea decât prea puţin o bucată de cărbune. O uşă trădătoare însă. În vârful degetelor am închis scârţăitul. Am răsuflat încet, înfundat. Oasele îmi trosneau. M'am apropiat de pat uşor. Numai câteva băţai dinăuntru pieptului se auzeau. Pe fereastră afară, totul se petrecea normal. O pisică pe un gard îşi învârtea coada în echilibru. Luna o uitase. Cocoşul... cocoşul acela care cântă în fiecare noapte, acum a bătut din aripi numai.

Mi-am strecurat mâna sub cearceaful cald. L-am înlăturat. Mâna mi-a alunecat în căutare pe pernă, pe nas — aci o mică împotrivire — şi apoi în jos până la sâni. A răsuflat, am răsuflat. Degetele s'au învârtit pe vinele calde cu sânge clocotind. Svâcneau. Simţiam cum din pieptul ei eşiau băţai să-l spargă. Am rămas — ca într-o aşteptare — câteva clipe pentru desmeticire. Am tras încet cearceaful, plapuma şi picioarele mele păroase, le-am lungit pe lângă corpul ei până dincolo de salteaua divanului.

Am chemat încet :

— Luci....

S'a împotrivit, înăbușit svârcolirile par'că amuțeau. Un gemăt de plăcere, prelung, pierdut în perne.

6 Ianuarie 1934.

Simțiam bucurii din bucuriile cerului. Poate mă obseda și noaptea trecută. Mă obseda pentrucă dimineața am întâlnit-o pe Luci pe Bulevard, evitându-mi ochii. Când m'a întâlnit și i-a ridicat numai până la al treilea nasture al paltonului. Am salutat-o și am trecut mai departe. Dar la cel de al doilea pas și-a întors capul cu trup cu tot și m'a privit dojenitor.

— Ce s'a întâmplat Luci?

— ?

— Vrei să-mi comunici poate ceva...

— Nu... nu...

Și după acest banal dialog ne-am despărțit. În sufletul lui Luci se întâlnesc poate iubirea și o scârbă în acelaș timp. Par'că a pierdut ceva ce-i aparține, în mine. Și nu îndrăznește să întindă mâna, să ia. Dar din ochi îi observi o ură care nu este ură și nu este nici scârbă, nici iubire. Poate regretă că și-a lăsat trupul, brațelor mele, în credința unui fapt ce trece de ea.

Luci e tristă pentrucă nu crede în mine. Ași dori să o știu liniștită și să-i dau bani sau chiar câteva jucării, dar cu atât voiu lua mai mult și se va simți mai singură.

Atât de singură încât mi-e teamă de rugăciunile ei. (În peretele dinspre Răsărit, arde oră de oră, zi

și noapte o candelă alături de sticla de aghiasmă subțicoana Maicii cu Iisus în brațe...)

Zi frumoasă. Soarele rece, cerul limpede și transparent deschis peste zăpadă. În oraș liniște. În suflet revelați.

O scrisoare păstrată pentru mine. O desfac. Acolo zâmbete și răsărituri. Veșnic răsărituri. Răsărituri cari nu apun. Sublim, să trăești cu atâta convingere într'un prezent, să-i aparții cu toată puterea ta de trăire. Nici-o evocare. Stupid să ai prevederi. Ce poate fi mai frumos decât să știi că ești prin tine în momentul de atunci. Cele ce vor urma poate nu-ți vor mai aparține și în ceasul din urmă te doare să le vezi înapoindu-se, să le vezi pierzându-se din tine. Și cred că este îngrozitor să mai lași ceva în urmă.

7 Ianuarie 1934.

Aceeași ezitare în fața hârtiei nescrisă, intactă... Dece oare atâta jenă în fața ceasurilor pe cari le-ai trăit? Nu pot pricepe.

Totuși m'a reținut o femeie frumoasă. Să scri despre o femeie frumoasă? Dar care nu m'a interesat. Despre o femeie frumoasă s'au spus și s'au scris multe. Este curios însă faptul că până astăzi n'am putut admite gesturile lor în general.

Astăzi afirm: o femeie oricât ar fi de frumoasă, fără gesturile care să-i poată întrucâtva încadra discret toate procesele ei sufletești, este o simplă statuie. Femeia trăește numai prin anumite gesturi. Adică

există prin anumite gesturi mai bine spus. Ce să scriu și ce să crezi despre o femeie frumoasă? Eu cred foarte puțin. Ce-aș putea eu crede despre Hypatia? Hypatia este frumoasă. Dar pe Hypatia o văd dinlăuntru. Femeea frumoasă de care începusem să vorbesc este o femeie pe care, întâmplător, am văzut-o scuturându-se de zăpada căzută de pe un pom, pe una din străzile periferice. Îmbrăcată cu gust. Pantofi negri de antilopă, roche roșie care se vede printre pulpanele paltonului întredeschis, o bonetă în formă de șapcă și buzele roșite destul.

Dar începusem să scriu despre gesturile unei femei. Da!, au o valoare de căpetenie. Dacă noi bărbații n'am întâlni în orele libere aceea libertate de mișcări în care să ne simțim pe noi și în care să credem, desigur că ne-am asfixia. Dacă în loc de gesturile și mlădierile corpului ei am întâlni aceleaș mișcări automate, aceleaș mișcări de mecanism în care trebuie să lucrăm zilnic noi, sigur ne-am scârbi de noi înșine. Deci să nu judecăm destinul care a creat pe fiecare într'un fel bine determinat.

Gesturile sunt făcute pentru femei, cum este făcută femeia pentru gesturi. Capriciul trece prin naivitate și naivitatea prin copilărie. Trebuie să fim foarte atenți cu copiii pentru că ne pot înțelege greșit și fatal ne putem aștepta la catastrofe. Astăzi prima dată când mi-am dat bine seama despre aceste lucruri. Pentru că m'a câștigat o femeie prin gesturi (și atâta cât am avut-o în față. După aceea am pierdut-o. Voiu căuta s'o găsesc în alta.

Dar Hypatia este altfel decât această femeie. Hy-

patia îmi surâde frumos și cu înțelesuri interioare, de câte ori mă întâlnește. Hypatia mă chiamă lângă ea și lasă goluri incolore între cuvintele rostite. Și deaceea îmi place Hypatia. Vorbește puțin și mai mult prin pleoapele răsturnate. Așteaptă întotdeauna să vorbesc eu ceva nou pentruca să mă priceapă. Eu sunt pentru Hypatia o enigmă. Hypatia mă iubește. Și Hypatia este apropiată de mine în timp pentrucă o simt dar depărtată în spațiu. Poate dealtfel trăi și într'o planetă nu numai într'un oraș stupid sau sportiv. Când Hypatia va răsfoi paginile va surâde, va gândi, va interpreta.

Scriu acestea de teama că odată Hypatia îmi va descoperi caetele.

8 Ianuarie 1934.

Timpul e monocord. Tocmai de aceea îmbătrânești, te usuci. Aceeaș dimineață, aceeaș zi, aceeaș seară. Ca într'un aquarium un joc colorat al unei moriști vopsită. Se învârtește și din toate părțile privită apare pe rând fiecare din culori, se repetă în infinit. Dar așa ne obișnuim să credem în lucruri de cari să fim mai puțin responsabili. Zicem: ziua de mâine vine cu totul — bine sau rău — pregătit pentru noi. Nu trebuie să ne împotrivim necunoscutului.

Admit să-mi creez o lume interioară. Dar nu iluzii de care să-mi dau seama că mă înșală.

Există o singură zi care se repetă într'un singur veac; veacul unei vieți omenești. N'a trăit nimeni mai mult de o zi, și o zi este încheiată pentru fiecare dintre noi în parte, atunci când am încetat să mai

aparținem lumii și am scăpat de obsesia numărului de ani care ne consumă.

Moartea este cu atât mai mare și mai grea cu cât nodul vieții — pe care moartea trebuie să-l deslege — este mai complex făcut. Odată scăpat, îndată ce te simți în afara glodului omenesc, renunți la tine și treci plutind ușor în ziua vecinică. Această deslegare de tine este singura dificultate a morții. Moartea te purifică pentruca să te înalțe.

Hypatia nu crede în moarte. Hypatia vrea să fie încontinuu tânără. N'o preocupă problemele timpului. Dealtfel astăzi destul de tăcută mi-a interpretat ca de obicei perspectivele. Hypatia mă zeifică pe mine. Și mă simt atât de bine în sufletul Hypatiei. Dar ea nu va trebui să afle niciodată aceasta. Nu, pentrucă m'ar căuta și căutându-mă m'ar afla.

Hypatia este visătoare. Ea dorește să-i clădesc o vilă, să-i cumpăr un automobil sau chiar un avion. Dorește să am moșii pe care să mi le păzesc îmbrăcat în zale. Toate acestea nu îndrăznește să mi le spună dar le proiectează pe ochii mei, prin priviri.

Și eu îi promit mereu zămbind.

Luci nu-mi cere și nu așteaptă nimic dela mine. Luci mă urăște. Cât de frumos mă urăște Luci. Luciei îi place întotdeauna ce vorbesc eu, pentrucă nu pricepe niciodată. Luci îmi ocolește întotdeauna ochii. De ce oare?

9 Ianuarie 1934.

Stupid. M'am certat cu cerul. Și-a închis ferestrele și m'a depărtat de el. Nu știu de ce, dar par'că

luaseră ofensiva toate lucrurile contra mea. Cu atât mai mult Hypatia care abia aştepta un moment de răsbunare. Răsbunare? Dece? Ştiţi cum se răsbună Hypatia? Făcându-mă să cred că ar putea fi şi ea pentru mine tot ce a putut fi Luci. Şi nu pentru un motiv. Dar intervine întotdeauna cu o notă asemenea dispoziţiei sau indispoziţiei mele. Hypatia vrea să mă simtă frământându-mă, pentru ca să se poată simţi lângă mine.

Imi este teamă însă, ca nu cumva să-i atribui Hypatiei prea multe greşeli. Hypatia îmi spune în fiecare zi că mă cunoaşte din nou.

Astăzi când am întâlnit-o m'a privit cu aceiaşi ochi, blând şi încrezător. Ea simte că o simt în mine.

Incep să n'o mai cunosc pe adevărata Hypatia. Simt că o confund. Par'că se pierde într'un cerc care se primeneşte. De data aceasta Luci predomină. Simt nevoia să-mi întind muşchii destul de elastici.

Mă voiu duce s'o văd pe Luci. Am rugat-o să mă aştepte.

Dar în acelaşi timp o revoltă îngrozitoare. Până când aceste acte desgustătoare? Luci mă aşteaptă şi Luci îmi păstrează camera caldă, cu miros de zahăr ars, pe masă într'o scrumieră câteva bucăţi dintr'o portocală şi în gura sobei un ibric cu cafea.

Pe pat va avea un aşternut care să nu fie nici prea nou, nici prea vechi. În loc de bec electric, pe măsufa de noapte de culoare închisă va fi aprinsă o lampă cu gaz.

În acest timp, pisicul ei alb, cu o pată neagră în frunte va aştepta în prag afară primul scârţait de uşă.

Și Luci, după toate aceste măsuri luate, mă așteaptă într'un capod cu petale aruncate în colori, rezemată de soba cu ușile deschise.

Iși legăna capul pe luciul teracotei și aprinde o țigare pe care o stinge pentru a putea fi reaprinsă mai târziu.

Eu o văd. Iși mută oboseala plictiselii de pe un picior pe celălalt. Și nu intru. Nu. O căldură și o mulțumire când o simt în frig este mai plăcută. Abia după o jumătate de oră ating cheia cu vârful degetului. Tresare. A privit ușa, a înaintat ușor și m'a întrebat încet: — „Tu ești?”. I-am răspuns: — „Da, eu dar mai așteptai și pe altcineva?” A zâmbit și m'a luat cu vorba la alte lucruri.

Mă distră noul aranjament al părului ei.

Pentru prima dată m'a întrebat de Hypatia. Atunci când trebuia să plec. Mi-am pus galoșii, mi-am îndesat pălăria ca ochii să mi se vadă cât mai puțin și am zis: noapte bună.

10 Ianuarie 1934.

O revoltă și o desigurare de tot ce este omenesc. Și de tot ce este enunțat. Aproape nu mai pot suporta. Dar este curios faptul că nici eu nu știu ce vreau. Aș vroi doar altceva. Să nu mai fiu aici. Și să nu mai fiu considerat om. Până când vor merge astfel lucrurile nu știu. Până la uscare? Deja simt prea mult oasele. Sau până la transfigurare. Este posibilă o trăire numai în tine sau numai în Dumneze?

Aș fi primul care aș primi-o.

Numai Luci m'a făcut să am atâta oroare de

omenesc. Dar Hypatia? Hypatia astăzi îmi este absentă. Este depărtată. Poate singură Hypatia m'ar mai aduce prin raiul ei la realități. Dar Hypatia atât de mult trăește în ea — și nu mi se pare deloc curios — încât va ajunge să nu mă mai observe pe mine.

11 Ianuarie 1934.

Hypatia mă răsfată. Numele meu capătă diminutive. Evocările ei au fantezii și lumini colorate. Dar nu mai are noțiunea timpului. Hypatia vrea să vorbească din ochi și reușește. Să nu credeți însă pe Hypatia în acelaș oraș cu mine. Totuș vorbesc cu ea.

12 Ianuarie 1934.

Fără dispoziții sau cu dispoziții întoarse. Deci putea fi o zi cu taine. În fiecare unghiu de reflecție un arc fragment dintr'un timp cu tot ce i-a aparținut. Iar eu mă încurcasem în haosul luminilor și al întunerecului. O desconcentrare curioasă.

Am alergat disperat ca un nebun în celula morților pentruca să prind un suflu de viață. Dar de viață adevărată. M'am întors palid, sfios, veneam fără pași. N'am întâlnit în cale decât drumuri cu pietre și arbori goliți. Peste tot sufla vântul uscător, gol. Îmi șueră pela urechi. Par'că eram într'o stepă. Oamenii cu ochii eșiți din orbită mergeau toți să vadă margina lumii. Li se anunțase în suflet că infinitul își deschisese fereastra mării lângă gardul unei ogrăzi. Pomii ce mai rămăseseră în marginea prăpastiei trebuiau să sprijine lumina gata de surpare înlăuntru.

13 Ianuarie 1934.

M'am întâlnit cu Catuşa. O nouă prezentare. Dar poate cu nimic nou. A trebuit să se întâmple astăzi pentruca să mă mai întreb acum ce poate însemna Catuşa. O prietenă a copilăriei; un cuvânt care mă chinuște. Catuşa și cu mine eram doi copii cari zilnic ne întâlneam, ne priveam unul pe celălalt scurt, observam dacă aveam ceva nou pe noi și discutam „afaceri“. Imi închipui aceasta. Acuma sunt prea obscur. Astăzi, Catuşa îmi vorbește cât mai puțin și pare a fi om. Deaceea Catuşa, îmi displace. I am întins mâna strângându-i-o pe a ei. Mi-a reținut-o cu degetele ei prea slabe ca să nu i le simt lipite. Catuşa este o fată sportivă. Umblă îmbrăcată bărbătește și veșnic cu mâinile în buzunarele pantalonilor, cu picioarele despărțite în unghiu de echilbru. Se abține dela râs. Zâmbește binevoitor. Catuşa are un ideal și Catuşa va ajunge desigur, cel puțin o mică atletă. Cum stăm în acelaș oraș este posibil să ne mai întâlnim.

— La revedere Catuşa.

— Când ?

18 Ianuarie.

Câteva zile în care totul a trecut neobservat. Numai din curiozitatea de a mă vedea în afara obsesiei registrului actelor mele. Așa sunt toți oamenii lași cu ei. Și în aceste zile am visat, am fost poet, m'am ridicat deasupra mea, și am respirat foarte ușor și liber. Câtă sublimă plăcere în astfel de lăncezeli. Și câtă durere amară, searbădă, câtă scârbă în a-

ceastă plăcere sublimă. O durere care nu este durere. Numai un gol spălăcit. Durerea are o substanță. Acea „sublimă plăcere“ constă mai mult într-o pierdere din tine a durerii, a acestei neapărate realități. Hypatia cât de cumsecade este cu ea. Prea puțin îi pasă ei ce face. Tot face pentrucă trebuie să facă. Și tot ce face e prea mult. O conștiincioasă executare a programului de zi. Și câtă înțelepciune în viața ei. „Tot ce trece să treacă și nici ce va veni nu mă interesează. Știu că trăesc acum și că mai apoi, poatecă voiu mai trăi“. Așa zice ea. Mai știe că mă iubește pe mine. Și este destul. Dealtfel în mișcările ei libere, moi, i se poate ceti tot sufletul.

Hypatia... Dar până când Hypatia mă va tortura? Totuși Hypatia, sunt sigur, îmi va spune hotărât și declamator că mă iubește. Atâta mai este de frământat și deci singura perspectivă de înălțare. Până când va afirma, poate să mă iubească din ce în ce mai mult și cu din ce în ce mai multă putere interioară, cu mai multă tinerețe. Atâta timp cât nu-mi va împărtăși nimic, pot să sper dela Hypatia tot sufletul, toată bucuria ei, toată nădejdea nădejdlor ei. Pot s'o sper pe Hypatia. După aceea va fi o limpezire treptată, până când se va prelinge în lumini străine, se va evapora, se va pierde și n'o voiu mai găsi. Pentrucă ea nu se va mai cercetă pe ea. Își va da sufletul pe care eu nu voiu ști cum să-l primesc. Orișice lucru atâta timp cât se va acomoda în normal, se va pierde în el, până când se confundă cu normalul. Deci un lucru în afară de el, de valoarea lui intimă. Atunci eu nu voiu mai avea nimic

de nădăjduit din ființa Hypatiei. Totul îmi este cunoscut. Noi trebuie însă ca să nădăjduim mereu, să nădăjduim în continuu o iubire pe care s'o simțim cât mai mare, mai cuprinzătoare.

19 Ianuarie 1934.

O zi searbădă și o seară chinuitoare. Dealtfel întotdeauna un moment de svârcolire, de frământare e precedat de un moment anost. Am stat sub cerul plin de stele vorbitoare și prea vii și căutam și eu nu știu ce, nelimitate a întunerecului. Il pătrundeam pe raza fiecărui ochi, care arde din propria-i răceală. Eram un revoltat al meu însu-mi. Vroiam să mă ridic, să mă înalț, să pipăi luna, s'o sărut, simt nevoia să-mi apropii buzele de marginea lunii, să mă înghețe. Și cred că va fi destul de ursuz și acolo. Le voi vedea toate pe un plan în lumea lor. Aș fi vroit numai să visez ceva, pentru că era în inima mea o bucurie dureroasă și lacomă, atât de lacomă că aș fi vroit să înghit tot răul, tot ce este viu în el și prin el, pentru că să simt numai binele în jurul meu.

Și poate s'ar miră cineva că n'am vorbit nimic de Hypatia? Este destul dacă vă spun că numai Hypatia are vină de toate aceste chinuri. Da, Hypatia, pentru că îmi pune prin existența ființei ei, o problemă destul de complexă. Dela Hypatia aștept numai surprize, numai lucruri noi, numai revelații. Deaceea Hypatia mă scandalizează prin gesturile ei frumoase, libere, dar prea leneșe, prea cuprinzătoare de interior.

Lucia? Lucia care spune că nu mi se dă decât mie.

Hypatia cât te ador! Hypatia, scapă-mă de obsesia persoanei mele. Limpezește apele și.... clipește Hypatia.

22 Ianuarie 1934.

Dacă s'ar putea ca în fiecare zi să renasc, m'aș ucide seara când amurgul se topește în ființa mea. Mă-aș tăia vinele toate și sângele meu s'ar scurge, cald, liniștit ca o melodie tristă sacrificiului adus însumi.

Cât adevăr în sângele meu! Câtă viață! Și aburii vărsatului meu sânge vor picura dimineața în zori un nou om. Idealul omului meu.

.

Crăcile uscate, se 'ndreaptă oarbe spre apele cerului. Simt pași grei deasupra apăsându-mi creștetul capului. Par'că pași de cerșetor cu tocurile de mucava jumătate. Încearcă dibuind cu degetele și unghiile mari, să intre înăuntru sau să iasă afară. Nu știu ce vrea cerșetorul nici unde este, dar îl simt mai greu, cu ochii mai mari fără vederi. A! este întăritatul răsuflării mele. Dar de unde? Pentruce? Il văd! Dar unde este?

— „Cerșetor bătrân, ascundeți sdrențele, deschide ochii și asvârle-te în mine. Cerșetor bătrân, nu mă mai pipăi că simt corpul meu născător de draci”.

Dar cerșetorul își încrustă fața cu unghiile, iar ochii supurau tristeți moarte.

— „Cerșetorul unde ești?” — Doarme... dar doarme greu și părul alb îi cade acoperământ peste pleoapele groase. Ochii îi joacă în orbite vijelios iar

barba îi tremură pocnind dinții cătrăniți. Mi-am lăsat ochii în jos, pentruca cerșetorul să-și poată odihni patul lipsit de el. *Plecăse.*

25 Ianuarie 1934.

Câte din bucuriile mele sunt bucuriile tuturor? De câte ori clopotul cerului prijoane în vase limpezi luminile lui. Și de câte ori încă, eu omul, m'am simțit mai puțin pământean?

(Răspund tot eu pentrucă oricare afară de mine cetiți. Eu însă vărs viața peste ochii mei lăuntrici). Poatecă o singură dată, atunci când cu toată viața ta sufletească, cu tot interiorul tău, te acomodezi într'un altul. Toate îți revin atunci deschise în reflecții frumoase (fără să fie evocatoare). Pentrucă le simți atunci trăindu-le. Nu este o problemă dar poate fi un mit. Și numai când mă gândesc că eu nu pot face din mine ce vreau, și că eu deci nu sunt al meu, nu sunt stăpânul meu absolut, atunci mă întristez. Imi vine să mă usuc. Când mă văd eu furat de o mână nevăzută, plâng.

Astăzi însă Hypatia este lângă mine. Când va începe povestea Hypatiei? Hypatia a început să-mi pară un monstru cu ochi din cer. Și ochii Hypatiei sunt mici dar mă obosesc îngrozitor. Mă apasă, îmi micșorează chiar puterea mea vizuală. Orbitale par'că se strâng. Ochii mei vroesc să se spargă, să plesnească afară pentru lăcomia ei.

Mă îndoesc de Hypatia, că este o ființă omească. Mi-e teamă să nu fie un fel de păcălitoare născută din reflecțiile soarelui, lune și orizonturilor.

Nu credeți în astfel de imagini bizare? O cât de mult cred în ele. Cred atât de mult, încât n'o voi mai considera pe Hypatia decât ca atare.

26 Ianuarie 1934.

Am împrăștiat, suflând spuza care întuneca lumina stelelor. Si mi-a gădilat fața. Mâna am simțit-o înghețată când, imprudent, am întins'o să le culeg într'un coș de mătase, pentruca să le dau copiilor, să le pună sub pernă când dorm. Știți de ce? Pentrucă ele vor căută să fugă de unde au fost furate și încet numai pentruca să nu deștepte ochii copiilor care le-ar muștra prea blând, atunci, când în întunec vor trece prin geam deasupra.

28 Ianuarie 1934.

Nu cred nimica în această zi, pentrucă, dealtfel, niciodată n'am crezut în vreuna. Și o însemnez cu o dată pe o pagină a caetului meu într'un ceas, pentruca să termin filele mai curând. Așa zic eu acum. Măine poate voi avea altă impresie despre notițele mele. Chiar doresc aceasta. Câte-o plimbare pe străzi scurte în ceasuri grele, posomorâte într'un oraș cu activitate intensă negustorească. Casele îmi fac impresia a fi ridicate fără intenție din pământ. (Așa sunt unii oameni trebuie să aibă câte o părere ridicolă și afară din comun). Dar atât timp cât nu supără pe nimeni, merge. Cerul l-am lăsat în paza stelelor supraveghetoare. Trebuia să mă obsedeze și de data asta stupidul infinit limitat sub denumirea de cer. Dar adevăratul *cer* este dincolo de cerul pe care îl văd și care m'am obișnuit să-l numesc cer. Nu

vezi că stelele luminează dincolo de spada albastră, dincolo de „cer”? Noi nu putem vedea cerul, pentru că dacă l-am vedea, n'ar mai putea fi cer, lăcașul îngerilor nevăzuți.

29 Ianuarie 1934.

Te simți chinuit atunci când ești absorbit prea mult de viață. Nu o vezi decât în extreme. Dealtfel nu este deloc acceptabil să consideri viața ca pe o bae în a cărei temperatură să te simți bine. Poatecă nu sunt primul care spun acest lucru și nici ultimul. Dar am avut reflecția asta într'un moment gol. Tocmai de aceea îl detest.

Prin fața mea au defilat astăzi două umbre de femei. Se țineau de mână. Una dornică să absoarbă o lumină dintr'un orizont viu, colorat, cealaltă cu corpul aplecat gata să-l pice pe un culcuș de pae. Și treptat au apărut și corpurile lor. Iși urmăreau umbrele care se lungeau, se aplecau și dispăreau în ele. Amândouă încet, apăsând pe degetele picioarelor, se strecurau pe lângă un tapet, cald cu flori și clopote întoarse în potire.

Una cu ochii mari, cruzi, conturați de nervi fragezi, cealaltă cu pleoape palide, obraz veștejit și priviri blânde, șterse. Câtă plăcere în buzele ei năpârlite și corpul ei veștejit. Câtă bucurie înfierată în ochii celeilalte. Și când umbrele au reapărut din ele au zis desnădăjduite: „sunt ale noastre”. — Nu știau. Și-au lăsat mâinile pe genunchi și le-au gonit. Una închi-zând ochii, cealaltă deschizându-i mari, vii, luminoși și cruzi. Și par'că — nu sunt sigur dacă nu va fi fost

o viziune — par'că departe undeva, unde se sfârșește câmpul și nu urmează nimic, a explodat o stea.

Dar sunt sigur că fata nu mai era pe maldărul de pae. Rămăsese numai femeea, care își lingea degetele și-și smulgea sprâncenele. Dece? Pentru des-câtece?

30 Ianuarie 1934.

Omul e laș; și probele de lașitate le dă la fiecare pas din viață: la culcare, la sculare, la mâncare și în orice acțiune prin care caută o mulțumire personală. Mi-au venit în minte fanteziile acestea într'o oră când mă uitam la caetul meu pe care începusem să-l consider un scop de plăcere și uitare. Dar chiar liniștea n'o mai pot avea decât scriind file albe. Să dorm scriind sau să absentez din lumea asta plăsmuind. Nu este o lașitate? Dar nu pot fi altul. Dacă eu nu sunt nimic!? Eu sunt născut poate din vânturi din ploi. Poate sunt un om fără rost, un om care nu este om, și care n'are să poată face nimic bun pe pământ.

31 Ianuarie 1934.

Imi pare deocamdată atât de vagă intenția de a pătrunde tainele încât *poate* aș renunța la convingerea că trebuie să continui. Propriu zis nu este o convingere dar vreau să ascund adevăratul meu focar de pulsație. Nu cred eu pe nimeni capabil să se ostenească întru luminarea unui întunerec oarecare.

1 Februarie 1934.

Trebuie să mai cred în ceva? Trebuie să mai cred în existența răului sau binelui? Ridicol. Să crezi

că poate fi în realitate rău sau bine. Și mă voiu mărgini numai la această afirmație.

Poate fi vorba — cred eu — de structuri deosebite, poate fi vorba de o linie spiralată sau frântă a vieții care se sbate dela un cap la celălalt al posibilităților ei, fără ca să poată să-și găsească echilibrul. În drum întâlnești movilițe pe care le sari, dealuri pe care le urci, văi pe care le cobori și chiar grote de care te înspăimânți. (Știți că mie mi-a venit odată straniul chef să mă arunc într'o grotă de curiozitate. Vă închipuiți că nu m'am aruncat pentru că îmi era teamă că este prea adâncă). Dar „rău” sau „bine”? Unde? În manifestările noastre? Dacă cutare sau cutare lucru sau faptă merită o notă de apreciere superficială sau reală, asta, cred eu, că nu înseamnă că poate exista „rău” sau „bine”. O fi acel lucru *rău* sau *bun*, dar nu contează. Sau poate ar trebui să cred că există o putere fluidică a răului și una a binelui? Eu unul, nu cred chiar dacă aş vedea sburând din trupul și ochii mei îngeri (De fantezie par'că m'aș hazarda să-i prind cum prind fluturașii cu săculețu).

Și „răul” și „binele” sunt simple expresii pe care le interpretăm, cum fac copiii din cocean pușcă și pleacă să cucerească lumea. Dar suntem convinși de puterea lor de existență și nu mai putem trăi fără ele.

Hypatia este pe deplin lămurită de cele ce spun eu. Zice: „adevărat că nu există *bine* sau *rău*. Deci am început deja să am aderenți la noua mea concepție pe care ați și început dvs. s'o socotiți stu-

pidă și copilăroasă. Păi, — v'am spus — în ce să mai cred? În iubirea, în dragostea întregului suflet al Hypatiei? Da, îmi pare că am crezut puțin, sau mai cred încă. Nu știu în mod sigur dar am să mă interesez, și în cursul acestui caet am să destăinui, totul, totul.

Nu mă 'ndoesc că veți fi înțelegători și că nu mă veți divulga Hypatiei. Țineți seama: Hypatia în primul rând aparține sexului femeesc. Și aș risca prea mult. Totuși Hypatia se leapădă de orice. Chiar de suflet. Și știți pentru ce? Pentruca să simtă o durere prea plăcută în minus. Și într'adevăr par'că și mie îmi place mai mult să simt că am trăit, decât să simt că trăesc. Zic *îmi place* pentrucă organismul meu se acomodează în lăncezeala evocării trecutului. Eu personal am oroare de trecut. Și nu'l doresc niciodată. Doresc pe Hypatia altfel decât a fost și întotdeauna renăscută și cu luminile ochilor noi, mai vii și mai cuprinzătoare.

Aș vroi s'o mai știu încă o seducătoare și bărbății toți plecându-și fruntea la pământ în fața sufletului ei. Și eu să le spun la toți: sculați-vă, mergeți și cuceriți lumea și astfel cu gloria voastră veți cuceri-o pe Hypatia. Dar eu n'am cucerit-o cu glorie. Ci cu suflet.

2 Februarie 1934.

Mă gândeam astăzi cât de mulțumit poate fi omul atunci când pe toate și totul lasă să treacă, pentrucă trebuia să treacă și întâmplător l-a întâlnit pe el în cale. Te dai un pas la dreapta sau la stânga și chiar unul înapoi și orice *rău* trece ca lupul în pași dansați pe lângă o buturugă de lemn ars.

3 Februarie 1934.

Mi-am lepădat masca. O mască pe care o port uneori. Am deschis ochii. Este vorba despre acei ochi cari geruesc și cari stau deschiși când vrei și ordonându-le se închid numaidecât. Nu m'am mai întrebat dacă pot însemna ceva și m'am scăldat în gol, în nemăsurat. Dar poate am răs mai mult ca niciodată. Simțiam nevoia să râd, până se vor crăpa pietrele de râsul meu. Și nu cu un prieten sau — după cum veți crede — cu Hypatia. Nici nu m'am gândit. Am răs singur. Râdeam, făceam o pauză, apoi iar râdeam și mi-am zis: dacă ar eși cineva din oglinda șifonierii și s'ar arăta mie desigur că numai pentru a-mi spune că sunt nebun. Ca mine sunt nebunii? Atunci nu știți cum este un nebun.

Dar — din curiozitate — mă veți întreba, de ce-am răs cu atâta haz? Și tocmai aici dificultatea. Nici eu nu știu. Cât m'am întrebat eu și nimic serios care să mă facă să cred că într'adevăr mi-a provocat râsul. Poate avea vre-o semnificație. Să fi fost eu și Hypatia la un loc cred că nu ne mai puteam opri.

4 Februarie 1934.

Am poposit sub un felinar care se stinge și se aprindea. Și eu închideam și deschideam ochii. Și mă gândeam dacă ochiul lui Dumnezeu s'ar îndrepta asupra noastră, m'ar chema cu felinarul sus. Eu n'aș avea curajul și l-ași sparge și m'aș pitulă după umbra lui.

5-6-7 Februarie 1934.

Am notat mai multe zile deodată, pentru că au trecut toate fără ca ceva distinct să arate că au existat.

Afară de mizeriile trupului canonit într'o cameră la mansarda unui frumos corp de case. Tavanul se surpa odată cu acoperișul pe mine. Ceasuri grele din greul vieții. Totul este că greul îl suportă mai plăcut decât o izbucnire de bucurie. Simt că greul este făcut pentru mine. Mă acomodez atât de bine în el când caut și găsesc substanța realității mele intime.

Cât bine credeți oare că mi-ar putea procura o cameră luxos mobilată și încălzită? Și cât rău camera mea dela mansardă, care are numai trei mese vopsite în negru, două scaune, un scrin, un dulap și un godin care dă tot fumul în casă? Prefer ultima. (Poate pentru că n'am încotro).

Banal să mai îmi amintesc ceva de Hypatia sau Lucia. Inutil să le mai caut înainte în penumbre, pentru că au rămas în urmă în lumini. M'am obicinuit să le privesc cum ași privi o mobilă oarecare. (Spun asta pentru că să mă răsbun pe Hypatia care nu mi-a mai scris de câteva zile. (Bine a făcut).

Am privit astăzi cercurile concentrice ale necunoscutului sălbatec. Cât de crud și înspăimântător își închidea întunerecul, cu glasuri de orb. Din pomi cu crăci seci fanteziile nu mai picurau decât *variațiile* îngerilor nopții. Un fel de fantome care vor încontinuu să apară diabolic și să iasă în lumină pentru că se pierd.

Iar de undeva par'că pașii nuntașilor dela nunta Zenei, întorși pentru că să golească un cauc de li-coare în besna ce-și joacă ochii storși pe urma lăsată de buza fecioarei. Ascultați un cor de liniști! N'ați mai auzit. Ridicați ochii și lăsați-i pe ei în a-

dâncul vostru. Acolo înmormântați-i de unde s'au născut.

10 Februarie 1934.

Zi de hoinar pe bulevardele mari și noroioase. Eram un om trimis.

Cerul frumos și soarele cald, promițător și mângâietor.

Mă mișcam leneș și mi se părea că hainele după mine erau sfâșiate ca o pedeapsă a faptului că exist.

Trotuarele vii cu lume multă. Aici tineri ofițeri cari își scoteau epoleții colorați la iveală în luminile multicolore ale vitrinelor. Lângă ei și printre ei de obicei fetișcane cu obraji cărnoși, buze moi și sprâncene arcuite deasupra ochilor cari caută să găsească o bucurie din bucuria lor rătăcită în mulțimea care trece și vine.

Dincoace marea massă, majoritatea studenți fercheși, pudrați, cu câte-o mustăcioară mijind a primăvară, zâmbind în dreapta și în stânga, doar vor cucerii vre-un suflet care să fie ascuns într'un corp reprezentat de un cap cât mai frumos.

Studentele vioae, glumețe și cu serviete cari mai întotdeauna dacă nu conține nimica, în cel mai fericit caz poartă câte un roman senzual. Pe deasupra servietei, legate și împachetate frumos cu hârtie imprimată cu numele celei mai mari librării, câteva plicuri sunt îngrijit ținute la iveală.

Cei mai bătrâni, plecați și ei de o dorință tinerască se retrag resemnați în holurile cinematografeilor să-și rumege timpul și plictiseala, mestecând fu-

mul țigărilor odată cu aerul rece introdus de fiecare nou intrat.

Așa trece timpul când dupe munți coboară pentru capitală, pentru cetatea vie, noaptea și stelele.

Lumina lor se oprește cu mult sus, deasupra murdăriei de culori ieșite pentru ochiul banului prin geamurile scrise.

Cu bunătatea licăririlor ne vede și pe noi, dar nu luminează pentru noi. Luminează pentru un cioban, pentru o turmă de oi, sau pentru o pasăre de noapte.

Imi plec capul în piept și sdrențuesc gălăgia furisându-mă par'că urmărit de cineva prin colțurile de stradă spre cișmigiu.

Dintr'un gang sunt reținut de șoapte întoarse stinse, frământate. În camera dela parter din fundul ultimului rând de case, prea slab lumina dintre ușă și rama dela sobă, îmi arată ceva mișcând. Aci suspinuri năbușite. Vre-o rugă?

12 Februarie 1934.

Atâta frământare în mine, încât scăpasem de sub controlul meu.

Eram ca o pădădie din care vântul smulgea toată floarea, toată podoaba. Un biet om. Și atât. Un oarecare. Dealtfel niciodată n'am avut impresia că sunt mai mult decât un oarecare, dar acum am văzut că omul prin sine nu e nimic. Întotdeauna este în funcție de cei din jur. Prin sine nu există decât atunci când există și vrei să existe pentru tine.

Să observi aceasia.

Când lucrurile le vedeam toate certate cu mine nu-mi plăcea.

Și Hypatia a încetat să mai creadă pentru mine.

Sunt pentru Hypatia sau un schelet sau un vagabond șiret, un aventurier diplomat. Lumina amurgului se stingea în mine. Și eu simțiam că mă sting (Așa simțini noi oamenii) Și ce puteam face altceva mai bun decât să mă fac să cred în ceva frumos, sau să visez treaz.

Mi-am luat dezarmat o țigare care trebuia să mă amețească pentruca să văd lucrurile împăenjenis. Trăgeam din buruiana otrăvitoare fumul, îl trăgeam în piept, cu bucuria unui zâmbet stins, veștejit tocmai atunci când vroia să răsară mai viu.

13 Februarie 1934.

Am simțit chinuri de ocaș apăsate de zidurile boltite deasupra creștetului capului. Pe frunte se răceau broboane de sudoare. Se răceau din ce în ce mai mult și le simțiam mai mari, ca niște farfurii enorme ce-mi întindeau obraji cum pielea pe o tobă,

.....
Din spatele unui deal luna dormea. Mi-a aruncat în brațe un buchet de lumină care se sprijinea fără ajutorul brațelor mele. Am simțit-o în gură searbăd și pieptul apăsător. Am râs cu buzele răsfrânte și am îngânat cu ochii un cerc mai mare. Li simțiam eșind din orbite.

14 Februarie 1934.

Astăzi am ascultat câțiva oameni și prieteni, rămânând timid că am „o doză de țicneală”. Mi-a venit să râd de câte ori am auzit șoptindu-se atributul meu fericit. Nu este pentru prima dată. Deaceea că-

tră sfârșitul unei zile am vroit să le dau de gândit. Imi îmbrac pijama, iau o carte, mă așez la masă și tac mereu. Nu răspund nici unei întrebări cu o încăpățănare revoltătoare. Stam nemișcat ca un sfînx de piatră, cu ochii ficși la colțul mesei. Mă priveau toți cu o curiozitate care mă făcea să izbucnesc în hohote nemăsurate de răs. Și desigur, dacă râdeam de prostia lor, era cel mai ștrașnic argument prin care se puteau convinge unii pe ceilalți de valoarea afirmației lor.

Cu o bunăvoință ce-mi făcea milă, au defilat toți prin fața mea, încet în vârful degetelor și mă pipăiau pe creștetul capului, pe nas, ca pe un talisman. Dădeau apoi din cap semnificativ și eșiau în aceeași liniște pentruca să revină din când în când și să mă privească pe fereastră. Pentru ei eram unul care și-a pierdut mințile....

Dacă din fiecare pas mi-aș face o poveste ? Sau, dacă fiecare răsufare mi-ar inspira oroarea pe care o am în conștiință, de viața asta umilitoare și criminală.

.

Aș vrea să pipăi cu mâinile dar nu le găsesc. Dar ochii ? Nu-mi mai văd ochii. Aș pornii să mi-i caut, dar unde, și cu ce ? Vreau să plec, dar n'am picioare.

Nu pot să țip.

.

A, dar eram numai la masa camerei mele dela mansardă.

16 Februarie 1934

Ce frumos știm noi să ne resemnăm. Involuntar

și dintr'un instinct puternic poate. Pe noi ne interesează prea puțin tot ce se petrece în afara intereselor noastre imediate.

Câte zile au trecut decând Hypatia s'a îmbăiat în ape străine ? Câte clipe sunt decând Hypatia închide sau deschide ochii pentru lumină sau întunec ?

Unde este Hypatia ? S'a plimbat poate prea romantic pe un dig și a alunecat într'o mare, în lună. A înghițit-o lumina de dedesubt, o lumină care s'a spart în cioburi și rămâne apoi deasupra fixă în ape uleioase.

Hypatia ? Lucia ? Povestea ?

Nebunie. Viață. Moarte.

Toate într'o zi calmă, searbădă, banală.

17 Februarie 1934.

Sunt vesel și deghizat de orice formulă sau frământare. Singur ca un măceș într'o pustie. Imi face impresia că sunt în fundul unui lăcaș de odihnă. Mă găsesc într'o bibliotecă în care mesele sunt turtite și cetitorii cu lumina ochilor întredeschisă. Aerul cenușiu, și foi întoarse din ele în ele.

Privesc și respir rar, curgând liniști triste spre bucuria deschisă a cerului senin.

De ce nu este Hypatia acum să-i spun câte ceva, o povestire poate ?

Dar Hypatia aici ? Hypatia ? Ce este cu Hypatia ? Pare-mi-se că povestea ei — o căldură care te răcește — se aseamănă cu povestea prizonierilor cari se reîntorc și-și privesc uimiți mormântul. Probabil că mormântul este numai o peșteră, dar care are cea-

laltă gură deschisă, dar pe un alt pământ, pe sub ape cari curg deasupra și nu te stropesc. Hypatia m'a pierdut? Sau am pierdut-o eu pe ea? Ne căutăm unul pe celălalt și nu ne găsim. Suntem asemănători unor gândăcei cari vor să urce pereții unui pahar și cari alunecă încontinuu în jos spre ei.

Dar ce vroiam cu Hypatia?

Fata de alături mi-a atins cotul ușor cu pieptul. O privesc pentruca să-mi cer scuze și ea apleacă pleoapele de sus, peste vântul ce sprijinea pleoapele de jos. Tablou. Și eram protejați amândoi de aceiaș romantică lună. Și eram amândoi într'o sală imensă cu multe capete aplecate deasupra unui volum. Și toți căutam adevăruri. Vreau să-i scriu Hypatiei. Ii scriu că am cunoscut o fată cu buze cărnoase și că aceea fată nu era Lucia (Era într'o bibliotecă).

Afară cerul rece. Calea Victoriei, calea vagabonzilor, drumul rătăcirilor. Cafenelele cu „zidurile“ de sticlă expuneau ca în vitrină perechi încondeiate. Un tânăr care mai întotdeauna are o gambetă așezată pe un scaun în apropiere și deasupra perechea de mânuși. Alături de el câte o „domnișoară“, pe masă cu un ziar de obicei franțuzesc și care are o dată cu 9 zile în urmă.

Toate vocile se ridică goale ca fumul și se pierd înghițite de întunec.

Ii văd pe toți *foarte* naturali, pentru că eu sunt *foarte* liniștit.

Probabil că zăpada albă, prea albă după câteva

zile senine, deschise, este ca un strat al uitării. Și-au presărat îngerii aripile și mi se pare că sunt deasupra. Nu mai văd huma oarbă. Mă simt izolat, dar totuși păcălit.

Fata dela bibliotecă mi s'a întipărit plastic în minte. Nu știu de ce mi se pare cu pleoapele întoarse pe dos, iritate. Pleoapele Hypatiei au fost mici, frumoase, dar pentru că erau luminate de lumina ochilor, acum închisă. Vor căuta pleoapele Hypatiei tot înapoi?

18 Februarie 1934.

Banale străduinți și în veci searbăde nădejdi de înălțarea omului prin el, prin dragostea lui, prin puterea lui de transcendere. Eu sunt învinsul credinței de neputință și ură al rasei omenești. Totul se face aici pe țărâna blestemată. Înotăm în căutări și ne pierdem în greșeli, în pământesc.

Nu sunt eu gata oricând să pun mâinile cruciș pe piept să le odihnesc neobosite? Nu sunt eu însumi, cel mai mare necunoscut pentru mine?

Sau eu sunt bucuria bucuriei mele? O bucurie slabă, stinsă, întoarsă și vărsată peste obrajii mei palizi, peste trupul meu, peste mine.

Hypatia privește cu goluri din inimă golurile mele și nu le recunoaște. Golurile mele sunt goluri cari n'au fost încă împlinite și deaceia sunt mai puțin dureroase decât ale Hypatiei.

19 Februarie 1934.

Imi vine să mă întreb: eu sunt acela care pro-

miteam prinos îngerilor? Eu nu sunt decât o mână dibuind în gol.

Sunt buimăcit de luminile cetății și de surâsurile voluminoase și plastice ale prietenilor.

Bucuriile lor sunt așa de cuprinzătoare și de frumoase că mi-au furat bucuria zâmbetului meu. N'o mai găsesc în mine. O văd ca o umbră pe obrajii tuturor, pândind lumina ochilor. Și eu fug, fug șiret, mă strecor printre ei să văd dacă se reîntoarce în sufletul meu, dacă mă va recunoaște (bucuria mea împrumutată, risipită).

Străzile sunt atât de mari că mă gonesc, și depărtările sunt așa de întunecoase că mă prizon. Umbrele cu cât sunt mai închise, cu atât îmi vorbesc mie mai mult, cu atât își deschid mai mult tainele.

Și eu merg către Hypatia. Merg către ea pentru că trec pe lângă lumină, pe acolo pe unde întunerecul este mai orbitor și mai nesigur, mai înșelător. Hypatia este mireasă. Este mireasă în astă dimineață înainte de a răsări soarele și după vestitul zilei. Un simplu fapt. Ce curiozitate stranie?! Să fie mireasă într'o Luni înainte de zori.

S'a sculat încet, a dibuit către fereastră coroana de spini a lui Iisus, într'un vâl alb prea alb și prea fără luciu. Ii era atâta teamă de imensitatea aceea care vuia sub calmul lunei. Și a picat apăsată de dorință în fața icoanei.

Hypatia !... Hypatia...

Amuțise de durere cu mâinile împreunate și buzele deschise, disperată de actul ei.

Era un act și o rugă.

Dar ce vrea Hypatia ? Vrea — îmi închipui eu — să trăiască mult, să fie tot atât de frumoasă. Sau nu vrea nimic. Pentru că mâinile ei sunt vecinic deschise să primească dar întotdeauna par'că dau.

20 Februarie 1934.

Sunt mai puțin ca oricând preocupat de gândul că trebuie să viețuiesc sau că ar trebui să mă sinucid. Să trăești între viață și moarte. Nu între viață și crimă.

Dar îmi este teamă că observați neliniștea mea, incertitudinea și încercarea bucuriei cântării.

Mă simt prea stingher și chiar prea vaporos în zilele cu soare și cu cer limpede. Mă simt furat.

21 Februarie 1934.

Dar îmi amintesc de Hypatia îngenunchiată sub lumina candelii în liniștea pătrunsă de răsuflarea ei.

O văd pe Hypatia cu ochii tulburi, obosiți așteptând darul Duhului.

Se ridică în ochi cu bucuria nădejdei pe care o are un lepros de rănilile sale. Speră mereu și crede într'o revelație care s'o poată mântui. De ce vrea atât de puternic o mântuire Hypatia ? Și de ce-i plac atât de mult legendele zeilor ?

Hypatia — îi șoptesc eu din întunec — Hypatia, dă-mi din lumina iubirei tale, dă-mi puțin numai și mă voui ruga pentru ruga ta.

Hypatia nu m'a văzut și nu m'aude. O chem încet și insistent.

— Hy-pa-tia.

Și Hypatia mă credea prea departe, dar ea mă

chema mai frumos pe mine. Dar zilele în toată absurditatea existenței lor, au lucruri bizare.

Eram împins de dorința mare, setoasă, lacomă și mai ales de necesitatea odihnirii ochilor mei, în ochii trupului unei femei.

Îmi amintesc de prietena A. studentă la geografie. O voiu vizita. Plec astfel încovoiat de spate sub globurile electrice și isbit de sgomotul tramvaelor. Plec spre strada Orlando. Sunt primit de Lalia — așa o chema pe studentă. Tocmai ea, deschide ușa și încearcă zâmbetul bunei primiri. Intru timid, îi privesc corpul mic, dar vioiu și vorbitor.

— Ce faci Lalia ?

— Bine. Sunt singură și cam răcită.

— Nu e nimica îți trece. Te deranjez ? Am venit să-ți spun că mi-a scris Hypatia. Nu mă întrebai tu în fiecare zi dacă mi-a scris ?

— Da ? Da ! și râde apoi, dar foarte atentă la un al doilea țârăit de sonerie care trebuia să fie cel dintâiu.

Nu întârzie prea mult și un tânăr și chipeș ofițer își lăasă dinții albi în zâmbetul continuu și pozant, la lumina becului, odată cu mâna mereu mișcată cu gradele de locotenent.

Se recomandă impunător :

— Locotenentul B... adjutantul răposatului și mult regretatului vice-amiral...

— Îmi pare bine, — vorbesc tot atât de apăsător — și îi șoptesc și eu numele meu. Înșir aceste fantezii fără nici o intenție, decât ca un simplu fapt divers din cele multe pe care trebuie să le suportți.

Și în antretul fără altă lumină decât a becului

de afară se aude la plecarea locotenentului fost adjutant.

— „Ah... ce faci... stai te rog“ și un râs deșirat.

S'a reîntors palidă mototolind între degete ceva. Era absentă. Ii las câteva clipe de liniște.

— „Hypatia seamănă puțin cu tine, Lalia. Uneori. Asculți Lalia? Lasă și tu obsesia unui gest la o parte“.

Mă chinuie îngrozitor Lalia în seara asta. Vroiam să-i spun, să-i vorbesc de Hypatia. N'aveam unde. Cuvintele mele se pierdeau până la ea. Și mă apăsau greu întoarcerile în mine.

23 Februarie 1934.

O zi împlinită, o zi deschisă sub lumina multă, o zi care pare-se că s'a întors străpungând inelul celorlalte zile. Se poate întoarce o zi? O zi nu poate fi ca un obiect oarecare, nu poate fi ca un om.

Totuși simțiam cum intră în mine, cum mă pătrunde, o zi trăită. Aceeaș zi. Eu o priviam dezarmat și copleșit și mă simțiam eu în ea. Dar ea nu era în mine.

Este în aceasă zi o liniște care se urcă, o liniște care te absoarbe și chiar o liniște care te părăsește, pogorându-se din tine, spre urcări, spre înălțări.

Și Hypatia își lenevește ochii lăsați în jos. Privirile noastre: jocuri de oglinzi pe un perete și de aceea nu ne recunoaștem.

5 Martie 1934.

Dar au trecut zile în urma cărora nu rămâneau

ca semn, decât brațele mele încrucișate la piept. Au trecut rând pe rând câte una pierzându-se în ea și revenind din ea cu fiecare clipire nou născută. Faptele petrecute astăzi, dar lăsate cu mult în urmă, lăsate înapoia noastră undeva, îmi apar ca un sunet plăcut depărtat de clopoței mărunți. În seara aceasta plimbam ochii pe deasupra și respiram încet și adânc printre bătăile ritmice ale ceasornicului. Respiram din el, respiram tic-tac-urile lui, respiram neființa și goliciunea lui.

11 Martie 1934.

Bucuria laudelor reci pe care vreau să le fac Hypatiei pentru admirația celor din jur.

O bucurie drăcească, înfierată, o bucurie liberă, o bucurie pentru mine. Pentru că m'am reîntors. N'am umblat, n'am căutat nimic. Dar o pot vedea pe Hypatia așa cum este, într'un loc, o pot privi în ochi prin cerul limpede, căzut între noi. Oare am fost prizonit cu atâta îndrăgire de zilele lui Martie? Sau povestea Hypatiei va trebui să reînceapă de acolo de unde a încetat sau de acolo de unde încă n'a început?!

Gândul Hypatiei s'a rătăcit și el.

14 Martie 1934.

Aceste zile îți dau uneori predispoziții de căutare. Le lași pe toate să treacă pentrucă nu le poți prizoni. Le lași să te înșele.

Este o inserare caldă, nouroasă, precedată de o alta senină. Trombe de nouri se rostogoleau către particulele mici de senin, le astupa, intrau în ele.

Pintea Lascu își lăsă moleșeala corpului pe chaise-lougul din grădină așteptând câteva oglinzi de soare și florile răsărind.

Pământul lângă ronturi era tăiat de cue în triunghiuri și tot felul de linii geometrice. Pasări în formă de barcă, oameni cu picioare de găini și litere desenate în rame.

Trecea apoi vârful pantofului pe deasupra și le lăsă pe toate pe plan pozitiv, cu o indiferență prefăcută.

A încercat de câteva ori să se ridice să plece, dar până când ajungea în picioare, par'că uită hotărârea luată. Își rotunjește atent unghiile cu o lamă de bărbierit, încearcă apoi sunetul metalului și fredonează melodii ciudate de marșuri cu fragmente de tangouri sau valsuri, jucând mulțumit unghiile pe colțul mesei.

Are un proiect greu și serios pe care înainte de a-l pune în aplicare, exersează mimica omului fără grije, calm și indiferent.

„Jurnalul“ pe care zile la șir a încercat să-l continue, i se pare searbăd și imposibil. Zilele i se par zile fără nici-o filosofie, fără nici-o metafizică, simple ore goale. Dar cu o hotărâre pe care putem crede că Lalia a reușit s'o determine.

Vrea cu toată puterea s'o vadă pe Hypatia să'i vorbească, s'o mângâe.

Cu câteva zile mai în urmă, întâmplător, în sala de bibliotecă a *Fundației Carol* auzise numele Hypatiei pronunțat. A asculta atent și gândea a altă Hypatie. Doi studenți plini la față, discutau calm cău-

forescent. Inchide ochii în plăcerea ce și-o închipuie simțind sâni de coral apăsând pieptul lui slăbit în respirația ce-o dădea căldurii unui sărut destins îmbuibat de dorința posedării. Dar i se pare prea departe și prea rece depărtarea. El era doar un refugiat al capitalei în stupidul oraș de munte.

Se ridică leneș din chaise-long, privește cerul înourat, mângâie pisica trântită prietenește alături (— „viens mon beau chat sur mon coeur amoureux“), anunță prin fereastra deschisă ora reîntoarcerii și pleacă hoinărind străzile mici și accidentate, răsfirate din capul bulevardului sub dealul foișorului.

Trecea cu gravitatea unui voevod pe sub ochii copiilor, cu haine din cârpe cari jucau „bile“ pe trotuar printre ghetetele trecătorilor.

Iși măsura din ochi pașii egali numărând pietrile până când îl trezește mâna Luciei trecută pe sub brațul lui. Lucia în poartă aștepta urcată pe o stînghie a gardului, să se plictisească privind, sau să-și vadă vreun prieten. Intră cuprinzând-o pe după mijloc :

— Unde mergeai, scumpule, așa îngândurat ?

— Către tine, scumpo, — îi răspunde Pinte, gâdilându-i bărbia cu degetele, dacă ți-aș spune că pregătesc și calculez asaltul unei redute, cu avântul unui cruciat n'ai să crezi.

Dece mă privești așa mirată ? Nu-ți închipui cum aș putea fi erou ? Și încă un erou strașnic. Imi pare rău că nu poți asista la desfășurarea evenimentului.

Desigur ai râde de acest „scump“ candidat la glorie. Te-am făcut curioasă ! Așa e ? Atunci am reușit. Te rog nu mă considera dupe recomandția pe

care mi-am făcut-o. A fost o fantezie. Dar tu? Ce e cu tine, taci mereu? Vorbește frate și tu ceva.

— Ce să mai vorbesc în fața unui viitor cruciat? Te admiram — și se 'ntoarce înclinând corpul reverențios... ești încântat?

— Daa...! Foarte. Dar vroiam să te mai întreb despre prietenii tăi.

Pintea îi privea corpul sub ochii ei lăsați în vârful piciorului, care îndrepta și strâmba colțul covorului. Un jersey verde îi strângea sânii deja ascunși sub un sous-tien. Foile bleu-marin lungi aveau câteva cute în lături lăsând să se întrevadă frumusețea piciorului îmbrăcat în niște ciorapi bej. Lucia de obicei se îmbracă îngrijit și de cele mai multe ori cu gust.

— Ascultă Luci...

Pintea întoarce capul, prefăcându-se că vrea să caute ceva tocmai când Lucia își îndreaptă ochii spre el.

— ...Ai tu un toc? Vreau să fac o petiție.

Pintea vroia numai s'o vadă urnită de pe acel scaun din mijlocul camerei.

— Adică,... voiu face-o acasă. Ia stai aici lângă mine și mai spune-mi câte ceva.

— E lasă..., ce vrei, iar ți-a venit chef?

Îndreaptă brațele către ea, o cuprinde și o cheamă puternic cu forța mușchilor pe pat. O strânge, ea își ferește jerseyul nou.

— Desbracă-te.

Dar cu tot imperativul tonului, Luciei i se părea destul de normală „porunca”. Poatecă ea era singura vinovată. Se ridică, privește calm lucrurile și se aude

încet un pârlit de copci desfăcându-se. Cu o voce mângâetoare îl dojenește. — „uuf, deabia 'mi aranjam părul, ce rău ești?!

Leneș, abia își lăsă foile.

Ziua cu musculițele se pierdeau în geam. Pinteaua își trânteste haina sub ultimile bobițe de ziuă îngăduite de perdeaua lăsată. Apoi se întinde în lungul patului fără nici-o pudoare.

Luci după ce a închis și a deschis câteva cutii, după ce a scuturat cu mâna poalele unei rochii atârnată de cuier, îl privește odată din celălalt capăt al camerei, cu corpul jumătate întors. Par'că îi era rușine de el când îl vedea întins pe patul ce-l descoperise de cuvertură.

Pinteaua așteptă.

După puține ezitări, trece în fața patului și își reazimă în picioare genunchii de genunchii lui descoperiți — apoi în glumă îi trece degetele peste părul mult de pe picioare.

— Ce păros ești! De ce aveți voi bărbații așa de mult păr? Și pe picioare și pe mâini și pe obraz, peste tot.

Pinteaua simțea sângele arzând la culoarea rubinie a corpului Luciei gol până la ultimul petec de cârpă înlăturat. Privea vinele care îi încolăceau șerpuiind pulpele cărnoase și sânii plini de vinișoare mai mici, ramificate din altele mai mari, formând o rețea care le ținea prospețimea și frumusețea.

Stătea lungit calm și vroia să vadă cât va rezista Lucia goală în fața lui. S'a trântit lângă el și

i-a strecurat degetele prin păr, turtindu-l pe spate ca o desmierdare nervoasă.

— Puiule de ce ești tu așa...? Zău nu știu cum ești?

Pintea surâde și îi strânge brațele dela umăr ca o afirmare a forțelor lui, apoi se apleacă și o sărută. Și-a strecurat brațul dela cot printre sâni într'o plăcere pătrunzătoare și îl răsuțește sub el...

Luci respiră întretăiat, apoi îi plimbă mâna pe șale într'o respirație deasă și anemiată...

Ceasornicul sună pentru 7 cel de dimineață. Lucia își acopere corpul cu un capod și trece în camera de alături.

Pintea se îmbracă și iasă. Aerul umed după o ploaie mărunță îi scaldă plăcut obraji congestionați. Se întoarce repede, și-o regăsește pe Lucia îmbrăcată cu o nouă rochie.

Înaintează spre el, îi încolăcește mâinile pe după gât și îi așterne fața de sărutări. Apoi își răsfânge buzele ei cărnoase peste buzele lui, pe care mai înainte le pipăise cu limba, întorcând-o și frământând-o. Căuta cu limba plăcerea neînchipuită, sugându-i buzele lui: Pintea scârbit până la ultima cută a sufletului rămăsese fără să vrea în fața și sub actul ei violent.

O iartă pentru că știa că nu îndrăsnea să spună altfel și altceva.

Dar ce mai vroia Lucia dela el acum? Il privea, zâmbind în fața lui afirmarea plăcerii furate.

Pintea rămăsese nemișcat cu mâinile în buzunar.

Hainele negre îi făceau figura austeră, cu aere de învingător.

— „Luci, ce 'nseamnă asta?”

— „Păi, dacă tu... tu unde te duci acum? De ce vi tu la mine? Mă iubești?”

— „Luci, aicea nu e vorba de iubire. Tu ești o prietenă...”

— „Da o prietenă care se dă ție și deaceea îți este prietenă”.

Se trânteste cu fața în perne și hohotește în plâns cu lacrimi multe.

Pintea privia cum îi tremurau picioarele atârinate pe divan și gândea că mai poate exista o femeie cu scrupul și un pic de onoare. Dar dece tocmai ea, dece tocmai Lucia? Simțea că o stimează pe Lucia.

Dă bună ziua și pleacă întocmai ca și cum nimic nu s'ar fi întâmplat. Fredonează șuerând ceva pe străzile întunecoase cu mulți câini, mulți pași triști și multă liniște.

Par'că sufletele morților vuiau surd la dreapta și la stânga apăsând întunerecul în jos spre capul lui.

Duminică dimineața, Pintea, după ce desgropă tulpinele trandafirilor, după ce sădi câțiva altoi de pomi, răcăia cu o lepată mică ronturile aranjând pietrele și văruindu-le îngrijit. A măturat potecua, a privit în perspectivă proporțiile dintre cercuri și se pregătea pentru trenul de 12. Se petrecea o luptă puternică între el și timp.

Hypatia? Hypatia ar putea exista? Dar Hypatia este atât de pură, Hypatia e atât de frumoasă încât o pierde în iubirea ei către el.

Simte câtă bucurie va vedea în ochii ei, simte câtă bucurie va vărsa el în bucuria ei.

Dar Pinteia se credea atât de nevrednic de bucuriile Hypatiei. Câtă frumusețe în iubirea ei! Dacă l-ar cunoaște cândva Hypatia? Dacă i-ar spune Luci și dacă i-ar ghici Hypatia ochii ei cari au plâns lacrimi?

Luci și Hypatia printr'o coincidență curioasă vor locui în acelaș oraș. Va trebui peste câteva zile să se mute în acelaș oraș cu Hypatia. Va întâlni-o deci pe Hypatia. Se va răsbuna pe Hypatia. Sau îi va spune Hypatiei că el se ducea și stăteau împreună ore întregi. Se frământa, Pinteia, își freca mâinile plimbându-și ochii congestionați și jucându-i în globuri mici tulbure. O vede pe Lucia cu capul în perne suspinând și simte gura ei mare peste buzele lui, ca o ventuză puternică. O vede pe Lucia în fața Hypatiei cu ochii în jos. Nu putea să scape de obsesia faptului că Lucia s'ar putea crede iubită de el. Il scârbea, îl desgusta această iubire.

Iubirea Luciei. Sărutul Luciei. Patul Luciei. Lucia. Își schimbă haina și amână plecarea îngânând:
— „Lucia“.

În timp ce Hypatia îl urmărea, parcă. Il urmărea iubindu-l senin, frumos. Și se 'ntreba: „unde este Hypatia?“... către ce margini sboară ochii ei pentruca să treacă dincolo de ele? Nu știe.

La piciorul lui numai un mușuroi mic, ca un vulcan în miniatură, împrăstie sub soarele de sus de tot, câțiva pumni prelinși înlături din lumea de dedesubt de furnici. Nu cercetează ușile și merg re-

pede aruncate de întunerec în lumină. Se 'mpleticesc orbite de multe petale de cais, presărate ca niște confeti sau poate lăsate de fiecare din ele în urmă ca petalele albe de bucurie veche...

Incepuse să dea în seară. Și se gândea la atâtea nimicuri, la atâtea goliciuni, la atâtea deșertăciuni, la deșertăciunea deșertăciunilor. Pentrucă vroia să adoarmă. Să adoarmă cu ochii deschiși și să vadă ceva acolo, dincolo de Dealul Sborului. I se părea că singurul cuvânt cu înțelesul cel mai plin cel mai liniștit este „acolo“. *Acolo*. Cât de nevinovat, cât de necunoscut. *Acolo*. I se ridică din inimă, rotunjit, ușor, frumos: acolo, dincolo.

Alături pe paltonul aruncat pe pat, pisica fătase. A băgat în buzunar doi din cei șase pisoci cât șoriceii și a plecat pentrucă abia la 11 la cântatul coșilor pierdut din noapte să bată scurt la ușa Luciei.

A auzit-o când s'a 'ntors. Tusește.

— Deschide — poruncește Pinte.

— Tu ești Puiule?

— Deschide te rog.

Lucia trage cuțitul pus ca siguranță și își freacă picioarele de răcoarea de afară. Dibuiă în besnă cutia cu chibrituri și după ce a lăsat-o să aprindă unul, pentruca să-i mai vadă fața, îi strânge gâtul cu degetele mari și o trânteste jos.

Ea râdea, până la primul horcăit înăbușit de sânge, șuerând. Candela în colțul din dreapta, ardea din plută pâlپând. Se terminase untdelemnul. Ii apasă corpul căutând să-l stoarcă de ultimul pic de viață, pe piept, voind parcă să-l străpungă cu pumnii. Iși

amintește de pisicii din buzunar. Unul îl svârle pe pat, al doilea îi înfundă gura sticlind de sânge încheșat. Ii venea să strige cu o bucurie sadică:

— „Hypatia, Hypatia“, și să alerge.

Suflă în candelă și după câteva minute Pinteaua pășea rar ca și cu o seară înainte, privindu-și umbra pisată de ploaia deasă sub lămpile electrice. Se oprește la băcănia din centru în fața oglinzii, pipăie nodul cravatei, scoate pălăria, își netezește părul peste cap, și-o așează din nou, svârle mâna de câteva ori pe pardesiu în jos și trece dincolo de ținutul gardistului de noapte.

Se gândea la „povestea Luciei“, pășind greu prin băltoacele stradelor înguste.

Și vedea pe Lalia mică, aranjându-și părul cochet sau răsfoind teancul cu scrisori dela un maior (poet), un căpitan dela cavalerie tot poet și un locotenent marinăru poet modernist.

Trebuia să plece din oraș. În fața Hypatiei nu va putea rezista la obsesia crimei. Poate că singură Lalia cu frazele veșnic neterminate și cu veșnicile ei perspective și „idealuri“ schițate pe obrajii palii, rotunzi, dar susținuți de jghiaburile zâmbetului tare, l-ar mai izola. Lalia i-ar vorbi indiferentă despre calitățile și defectele admiratorilor ei și l-ar întreba mereu despre Hypatia. Il descosea de toate nimicurile: de unde are inelul, (dacă îl are dela Hypatia), dacă i-a scris Hypatia și altele.

A doua zi, după o noapte de nesomn și fumat, Pinteaua era în trenul accelerat către orașul C.

Își reazimă coatele de bara ferestrei culuarului

și citește de zece sau douăzeci de ori anunțul „e periculosο spοrgersi“. Il șοptește chiar pe melodia „La Dona e mobile“ repetându-l încontinuu. Privea sârmele de telegraf, scoborându-se și fugind înapoi înspre locul unde Luci cu pisocul în gură nu va mai aștepta să bată el în ușă, și nici nu-l va mai întreba dacă o iubește.

Poliția o va descoperi târziu, pentrucă în colivia dela fereastră, sticletele se legănă în inel ciripind și așteptând mâna Luciei cu sămânța de cânepă. Perdeaua a ridicat-o.

Pintea își amintea lecțiile de psihologie ale unui profesor uscățiv (seamănă cu domnul care l-a călcat de 5 ori pe picior cerându-și încontinuu scuze), de lecțiile de naturale ale unei stărpituri de om cu ochelari, de cele de trigonometrie, franceză, istorie.

Își aduce aminte de pățania profesorului de naturale de acum un an.

Vroia să-și facă bae la Olt într'o zi înăbușitoare. Pentrucă nu știa să înoate a luat cu el doi elevi mai mari. Pe drum întâlnesc un bătrân învârtind discul dinăuntru al cutiei cu bilete de papagal.

— „Asta e tradiție măi băeți! — Tradiție domnule profesor“ răspund elevii.

— „Ia să vedem mă papagalule (il implora profesorul) ce-mi spui tu mie? Am să trăesc o sută de ani? Așa spune mă băeți. O sută de ani nu mai puțin.

Papagalul înfoae din aripi și la rugămintea insistentă a stăpânului i-a oferit d-lui profesor un bilet.

— „Ești bine crescut. Bravo. A-ți văzut mă bă-

eți, de cele mai multe ori animalele e mai inteligente ca oamenii. Oamenii sunt puturoși mă'. Ia biletul din ciocul papagalului și află — profesorul — că: „va trăi nouă decenii, și că timpul îi va da gloria științei pe care oamenii nu știu s'o aprecieze“. Profesorul le-a spus că printr'o coincidență care te uimește „același lucru“ i-a mai spus și un grafolog anul trecut. Bietul profesor aștepta gloria. Se credea nepriceput.

Pintea își rodea unghiile amintindu-și atâtea și atâtea alte scene caraghioase din viața de elev.

Vroia cu orice chip să scape de imaginea sângelui închegat ca o cravată pe sânul rece al Luciei și se ducea cu mintea tot aiurea până târziu când locomotiva greoaie oprește în stația orașului C.

Ia un taxi și dă adresa hotelului. Se simțea oboșit. Abia mai ținea pleoapele greoaie să nu-i închidă ochii. Achită cursa, intră. Pendulul legăna limba la dreapta și la stânga. 11 și jumătate. Portarul somnoros, scoală capul dupe mână, scrie ceva pe o bucată de hârtie imprimată, mormăind:

— „Actele de identitate domle. E stare de asediu... altfel...

Pintea scoate un carnet de C. F. R.

— „Camera No. 18, d-lui.

Ia cheia de care atârână o ghindă mare de lemn și urcă scările întâmpinat după fiecare spirală de către un alt pendul mai mic, cu limba mai vioae.

12.

— „Domnule, aveți alături o damă bine.

Pintea îi strecoară printre degete o piesă de 10 lei ca să scape de el.

În camera ce-o desparte zidul, după miezul nopții, banane coapte plesneau, mușcând din noapte întunerecul. Dar crud.

Picioarele ei, ca două conuri de lumină proaspătă materializată, svâcneau.

Combinezonul de culoare deschisă se ridicase până la gât. O mână păroasă strivește lumina pieptului, căutând să cuprindă sălbatic amândoi sânii în podul palmei, să-i topească într'un punct din podul palmei. Dar rezistau dinăuntru, tari, puternic răsăriți. El își culcă urechea pe sfârcurile sânilor, aplecând capul pe o parte și pe cealaltă, sărutând piepții pe care îi strângea între buze, clănțănind.

Ea se opune puternic căutând muștrări de conștiință. Ochii lui căutau zidurile cât mai apropiate și se rostogolește peste ea, apăsându-i cu o mână umărul. Svâcnește puternic. Conurile se frâng în unghiu deasupra. Bananele cad. Ea râsuflă apăsător, respingându-l cu mâinile și cu respirația. Ii primește sărutul mare cu capul netremurând. Il lasă iarăși. Conurile se dilată lăsându-se înlături, depărtându-se de ele. Din nou strivește coji de roșcovă.

Obrajii ca niște aquarele de soare, tremurau.

— „La-să-mă“.

— „Mai stai. Puțin. Numai puțin.... acuș... stai“.

A doua zi dimineața Pintea vroind să intre în camera de alături găsește pe Hypatia desbrăcată cu părul despletit. N'o mai recunoștea.

Pintea aştepta să iasă din femeia pe care o avea dinainte, aştepta să iasă Hypatia. Aşteptă să iasă glasul şi sufletul atât de mult înălţat în el. Aştepta bucuria bucuriei lui şi raiul bucuriilor ei.

Hypatia zâmbea trist, dar zâmbea adânc. Pintea simţea zâmbetul că trece prin el dincolo.

I se părea că are înaintea un spectru al Luciei. Era la un moment în care trebuia să apară toate stăruirile în dansuri demonice cu cap de sticlă şi picioare de pene. Le aşteptă. Aştepta să apară bagheta femeii cu spatele adus deasupra pieptului plat. Dar nu veneau. Înaintea lui era Hypatia. Lângă ea pe colţul mesei un bob de tămâie. Atât. Şi o linişte, o tristeţe care ieşea din toate unghiurile camerei, din lumina geamului, din ea, din el. O tristeţe mare care se lăsa în ei, în adâncul lor. O tristeţe care sădea în ei sămânţa floarei de spin, care va înghirlanda fantastic visele somnambulilor în viaţa iadului.

Hypatia era pentru el, urma unui cântec amuţit, îngheţat în toată splendoarea înălţării. Hypatia raiul pur, pângărit de un iconoclast.

În caetul lui Pintea Lascu citesc la 21 *Martie* 1934.

„Mă pătrund şoapte ale întunerecului. Mă îngână vânturile stepelor. Mă cuprind dorinţi ale satanei.

Învins... din nou învins. Sortit veşnicilor îngenuşieri. Un ucigaş preferat unui sinucigaş. Sunt prizonitorul şi odihnitorul ochilor întunecoşi. Li aştept seara sau dimineaţa să se odihnească în mine. Vin sburând topindu-se în mine, sălăşluind în inima mea

cătrănită de gândul răului, de gândul crimei, de iubirea Hypatiei. Câtă oroare, câtă negh'obie în binele, în soarele timpului trecut.

Unde este iubirea limpede a Hypatiei? Pleoapele ei s'au scuturat, au picat, s'au veștejit și au fost călcate pe humă în picioare. Pleoapele Hypatiei au murit odată cu ochii Luciei. Ochii Hypatiei, s'au tulburat și Hypatia își poartă cu ea numai trupul săgețat de dorințele Luciei.

Dacă aș putea să o deștept pe Lucia, aș respecta-o, aș mângâia-o, aș crede în iubirea ei.

La gândul că Hypatia mă dorește cu dorința Luciei mă înfior, mă pătrund neliniștile cerului și pământului, mă cobor în adâncul satanei. Nu se poate: Lalia este Hypatia. Dacă nu, Hypatia mă caută. Simt că mă caută. Sau Lalia ascunde pe Hypatia? Poate deaceea râdea Lalia și tăcea îngânând numai cuvinte fără sens și fără înțeles. Și când mă gândesc la povestea Hypatiei, la povestea promisă ca imn îngerilor și la Hypatia care nu mai este Hypatia, mi se străpunge corpul de lănci și-mi picură ochii melci seci, cochilii de melci. Imi umblă vântul prin palmele mele deschise, și-mi sdrobesc pieptul cravașe care mă biciuesc cu corpurile șerpilor anemiți, născuți din glasul pământului, pentru ca la asființit de soare să moară, să se topească în ochii lor, ochi ai satanei evadată din bolidul împărăției subpământești.

Am rămas înaintea corpului Hypatiei ca înaintea icoanei sfântului adorat. Dar în care nu credeam. I-am privit ochii lăsați — ochii Luciei — și-mi venea să mi-i las pe ai mei și mai mult sub ai ei. Corpul piper-

nicit îmi strângea inima ca o mărgea de lumină, văzută de un orb în întunerecul de dincolo de veac, închis sub pleoapele pentru poarta veșniciei lăsate.

Hypatia nu e, nu poate fi. Mă bucur că nu poate fi, bucurie neîmbăiată în nici-o apă, fără pieriri, cuprins și sfârșit.

Alunecarea liberă prin moarte, spre viață. În noi nu ne putem înveșnici, Hypatia. Ne-am înveșnici în durere, în întristare, în suspin.

Hypatia mea, nepieritoare Hypatia. Amin.

Ați văzut vreodată o umbră răsărind? Dar umbra ridicată din răcoarea unei fântâni, 'ați simțit-o?

Uneori ochii adăpându-se dedeasupra sub cumpană, sădesc până la cerul de acolo, alți ochi cari cresc și dau un om.

Așa s'a născut Acteon.

Cu câtă bucurie a fost primit el de cântecele cari rătăcesc pretutindeni!? Și cu câtă măestrie a fost el instruit în taina durerilor lor?!

De cine?

Il chemau cerurile în care se afundă pasărilor și mergea către ele, Acteon.

Un prinț al necuprinsului? sau un zeu?

Acteon vrăjea fructe și le străpungea apoi. Le ascundea el în cuiburile pasărilor cari vin către el, către pașii lui. Si în inima fiecărui fruct, pasărea murind își puneă inima sa.

Fructele cădeau de tristețe, cu sămânța coaptă de dogoare.

Și așa creșteau pomi frumoși, drepți.

Prin mijlocul lor, curgea un isvor limpede cu gura în fântână, în care Acteon își adăpa copoii care-i lingeau mâinile.

Dar cuprinsă de patima frumosului Diana simțindu-și trupul încins, s'a îmbăiat în undele lui.

Acteon, orbit de frumusețea corpului, mergea către ea.

— Acteon ! Unde este Acteon, cântau pasărilor. În locul lui un cerb cu botul umed, vroia să soarbă ultima picătură din baia ei sfâșiat de câini.

În rănilor lui Acteon, câinii săi gustau dulceața sângelui cald.

